

Joukkoliikenteen talousarvioesitykset vuodelle 2027

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta 13.08.2026 § 32
4739/02.02.00/2026

Valmistelijat / lisätiedot:

joukkoliikenneinsinööri Kim Venesjärvi, puh. 044 718 5038

vs. joukkoliikennepäällikkö Tero Myyryläinen, puh. 044 718 5329

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

vs. joukkoliikennepäällikkö Tero Myyryläinen

Joukkoliikennelautakunta hyväksyy osaltaan joukkoliikenteen talousarvioesitykset vuodelle 2027. Mikäli esityksiin tulee muutoksia, tuodaan muutokset tiedoksi lautakunnalle.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kuopion ja Siilinjärven välinen yhteistoimintasopimus määrittelee joukkoliikennelautakunnan tehtäväksi laatia joukkoliikenteen talousarviot seuraavalle kalenterivuodelle. Alustavat talousarviot tulee toimittaa jäsenkunnille tiedoksi lokakuun loppuun mennessä ja hyväksytty talousarvio kyseisen vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Joukkoliikenteen talousarvio sisältyy Kuopion kaupunkiympäristön palvelualueen talousarvioon. Joukkoliikenteen talousarvio käsittely etenee seuraavasti:

- Joukkoliikennelautakunta 13.8.2026
- Kaupunkirakennelautakunta 26.8.2026
- Kuopion kaupunginjohtajan talousarvioesitys 2027, julkaisu 5.10.2026
- Kaupunginhallitus talousseminaari 28.10.2026
- Kaupunginhallitus 2.11.2026
- Kaupunginvaltuusto 16.11.2026

Käsittelyprosessin aikana muutokset talousarvioesitykseen ovat mahdollisia.

Siilinjärvellä käsittely etenee normaalissa aikataulussa, jonka vuoksi tässä vaiheessa Siilinjärven joukkoliikenteen talousarviosta 2027 on käytettävissä vain karkea arvio.

Toimintaympäristö ja muutokset

Kesäkuun 2026 alusta on otettu käyttöön uudet runkolinjat, jotka vaikuttavat joukkoliikenteen talouteen lisääntyneinä liikennöintikustannuksina, mutta niiden odotetaan myös kasvattavan matkustajamääriä ja sitä kautta lipputuloja tulevina vuosina.

Runkolinjojen aloituksen yhteydessä kaupunkiliikenteeseen saatiin uuden liikennöintisopimuksen myötä 30 uutta sähköbussia, ja Kuopion kaupunkiliikenteen sähköbussien määrä nousee 43 ajoneuvoon. Kaupunkiliikenteessä (linjat 1–40) ajetaan päästöttömällä eli sähköisellä kalustolla 60,2 % ja loput uusiutuvalla biodieselillä. Seutuliikenteessä uudet sopimukset alkavat kesäkuusta 2027 ja sen jälkeen koko seutuliikennettä hoidetaan 21 bussilla ja uusiutuvalla biodieselillä.

Vuoden 2027 osalta Kuopio-Siilinjärvi välisen yhteisen liikenteen kustannukset laskevat onnistuneen tarjouskilpailun myötä. Toisaalta joukkoliikenteen kustannusindeksi on nostanut yleisesti liikennöintikustannuksia vuoden aikana johtuen maailmanpoliittisesta tilanteesta ja polttoaineen hinnan kehityksestä. Myös valtion liikennepoliitikalla on vaikutuksia tulevien vuosien liikennöintikorvauksien kehittymiseen liittyen mm. muutoksiin jakeluvetoitteessa sekä ammattidiesel -järjestelmän käyttöönottoon.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Joukkoliikenteen toiminnan painopiste on edelleen matkustajamäärien kasvussa, liikennöinnin tehostamisessa ja palvelutason parantamisessa taloudelliset edellytykset huomioiden. Joukkoliikenteen esteettömyyden kehittäminen ja parantaminen on nostettu erilliseksi tavoitteeksi päivitetystä Joukkoliikenneohjelmassa 2035.

Henkilöstösuunnittelu

Palveluliikenteiden sekä asiointiliikenteiden uudelleen järjestäminen, lippujärjestelmien kehittäminen sekä uusien liikenteiden käyttöönotto lisäävät henkilöstön työkuormitusta ja tehtäviä. Lisäksi henkilöstömäärässä oleva vajaus lisää omalta osaltaan työkuormaa jaettujen ylimääräisten tehtävien osalta. Henkilöstön työmäärään, jaksamiseen ja työhyvinvointiin tulee kiinnittää erityistä huomioita.

Matkustus Vilku-liikenteessä

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelmassa 2035 on asetettu kunnianhimoinen, mutta realistinen tavoite matkustajamäärien kasvattamiseksi. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää jatkuvaa kehittämistä ja yhteistyötä kaupungin eri toimialojen ja sidosryhmien kesken. Tavoitteeksi on asetettu 50 %:n kasvu vuodesta 2023 vuoteen 2035. Tavoite on saavutettavissa keskimäärin 3,5 % vuosittaisella matkustuksen kasvulla kaupunkiliikenteessä. Kaupunkiliikenteen linjoilla 1-40 matkustajamäärä on kasvanut kuluvaan vuoden tammi-kesäkuussa +2,5 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden.

Taulukko: Toteutuneet ja tavoite matkustajamäärät

Matkustus	tot. 2023	tot. 2024	tot. 2025	arvio 2026*	arvio 2027	tavoite 2035
Kasvu %		7,9 %	2,4 %	3,5 %	3,5 %	
Tavoite	7 650 000	9 130 412	9 349 542	9 700 000	10 000 000	12 000 000
Toteuma	8 461 920	9 132 880	9 372 893	4 899 480		
Kaupunkiliikenne	8 125 116	8 783 687	9 021 698	4 715 094		
Seutuliikenne	336 804	349 193	351 195	179 897		

*2026 matkustajamäärä 1.1.-30.6.2026

Hyvään matkustuskehitykseen ovat vaikuttaneet yleisesti joukkoliikenteen määrätietoinen kehittäminen, helppokäyttöisyys, ympäristöystävällisyys, tiivistyvä kaupunkirakenne sekä

yleisten kustannusten nousu. Seutuliikenteen matkustajamäärät ovat pysyneet edellisten vuosien tasolla.

Kuopio

Kuopion talousarviossa esitetyt tulot ja menot ovat koko toimivalta-aluetta (Kuopio ja Siilinjärvi) käsittäviä lukuja. Tämä helpottaa talousarvion laatimista ja seurantaa. Siilinjärven osuudet näkyvät talousarvion luvuissa tulojen ja menojen vähennyksinä. Siilinjärven talousarvioluvut esitetään omana kohtanaan.

Koulukuljetuskustannukset

Koulu- ja esikoululaisten kuljetuskustannusten arvioidaan säilyvän entisellä tasollaan noin 5,4 miljoonassa eurossa.

Liikennöintikustannukset

Liikennöintikustannuksiin ovat vaikuttaneet uuden runkolinjaston käyttöönotto sekä uusien liikennöintisopimusten alkaminen kohteissa K2 ja K5. Lisäkustannuksia on syntynyt sopimuksiin sisältyvistä indeksitarkistuksista sekä lisäliikenteiden hankinnasta matkustajien kyytiin mahtumisen varmistamiseksi. Kuopion kaupungin tilaaman avoimen joukkoliikenteen liikennöintikorvaukset arvioidaan kasvavan edellisvuodesta 2026 21,9 miljoonaan euroon (+9,5 %) vuodelle 2027.

Palveluliikenteen kustannukset pysyvät samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna kokonaiskustannusten ollessa 380 000 €.

Asiointiliikenteen kustannukset kohoavat vuodelle 2027 uusien alkavien liikennöintisopimuksen myötä. Kyytitilausten vastaanottaminen on uusissa sopimuksissa liikennöitsijän tehtävä MYK:n lopetettua toimintansa. Asiointiliikenteiden hoitamiseksi on laadittu järjestämiskriteerit, joiden perusteella hankintaan ja ylläpidetään asiointiliikennettä. Asiointiliikenteen kustannuksia on kasvattanut jatkossa ympärivuotisen asiointiliikenteen järjestäminen Nilsissä. Nilsissä järjestettiin aiemmin ainoastaan asiointiliikennettä kesäisin kaupungin toimesta. Vuonna 2025 asiointiliikenteiden kustannukset olivat 84 728,38 € ja vuodelle 2027 asiointiliikenteen kustannuksiksi arvioidaan olevan 120 000 € uusien sopimusten myötä.

Liikennöintikustannuksiin vaikuttaa linja-autoliikenteen kokonaisindeksin korkea taso, sekä suuri vuosittainen vaihteluväli, joka on ollut mm. toukokuun 05/2025- toukokuun 05/2026 välisenä aikana 119,2 ja 128,8 välillä.

Lipputulot

Vuoden 2025 toteutuneet lipputulot olivat 11,7 miljoonaa ja vuoden 2026 talousarvioon arvioitiin lipputuloja kertyvän 12,55 miljoonaa. Alkuvuoden 2026 lipputulokehityksen perusteella tavoitetta ei tulla saavuttamaan. Vuodelle 2027 arvioidaan matkustajamäärän ja lipputulojen edelleen kasvavan. Talousarvio vuodelle 2027 edellyttää kuitenkin käytännössä korottamaan lippuhintoja talouden tasapainoon saattamiseksi.

Taulukko: Lipputulot

Lipputulot	TP 2025	TA 2026	TA 2027
joukkoliikenne	11 733 635	12 550 000	12 700 000

Valtionapu

Valtionapu vuosille 2024–2027 tulee MAL-sopimuksen perusteella, jossa on sovittu joukkoliikenteen perusrahoituksen valtionavuksi 1,1 miljoonaa euroa vuodessa. Valtionapu jaetaan vuodelle 2027 Kuopion ja Siilinjärven kesken toteutuneiden liikennöintikustannusten suhteessa.

Toimintakatevertailu 2025 - 2027

TA -vertailu	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Toimintatuotot	18 273 531	19 528 000	19 678 000
Toimintakulut	-25 125 165	-26 274 200	-27 946 700
Toimintakate	-6 851 634	-6 746 200	-8 268 700

Siilinjärvi

Siilinjärven talousarviossa joukkoliikenne on omana tulosalueena, jonka tehtävänä on edistää ja ylläpitää joukkoliikennepalveluja työ-, koulu- ja asiointiliikenteen tarpeisiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Joukkoliikenteen kuluihin sisältyvät liikennepalvelujen ostot, liikennöintikorvaukset ja yhteistoimintasopimuksen mukaiset joukkoliikenteen järjestämispalvelut.

Siilinjärven matkustajamäärät ovat kasvaneet Kuopio-Siilinjärvi välisessä liikenteessä + 9,2 % vuoden 2026 ensimmäisellä puoliskolla. Toimintakustannusten arvioidaan pysyvän edellisten vuosien tasolla. Kohteen 5 uusi liikennöintisopimus on tuonut kesäkuusta 2026 alkaen 14 uutta sähköbussia sopimusliikenteeseen. Kustannustaso kohteessa K5 laski tarjouskilpailun myötä, mutta kustannusindeksien nousu vaikuttaa yleisesti kustannuksiin.

Taulukko: Siilinjärvi toimintakatevertailu 2025–2027

TA -vertailu Siilinjärvi	TP 2025	TA2026	TA 2027
Toimintatuotot	1 432 789	1 489 650	1 500 000
Toimintakulut	-3 258 608	-3 241 442	-3 230 000
Toimintakate	-1 825 819	-1 751 792	-1 730 000

Investointisuunnitelma vuosille 2026–2028

Kuopiossa joukkoliikenteen pysäkki-infran kehittämiseen on varattu vuosittain 150 000 €.

Tiivistetysti

Joukkoliikenteen kustannusindeksin nousu maailman poliittisten tilanteiden seurauksena näkyy liikennöintikustannusten kasvuna. Myös 2026 kesäkuussa aloittaneet runkolinjat nostavat kustannuksia vuorotarjonnan lisäämisen myötä. Toisaalta uudet liikennöintisopimukset tuovat kustannussäästöä. Matkustajamäärien kehitys tukee 50 %

kasvutavoitetta vuodelle 2035, mutta lipputulojen kehitys ei toteudu kuitenkaan toivotulla tavalla. Lipputulotavoitteiden toteutuminen edellyttää lippuhintojen tarkistamista.

Talousarvioesityksiä selostetaan kokouksessa.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö 38 §

Vaikutusten arviointi

Joukkoliikenteen talousarvioesityksellä vuodelle 2027 varmistetaan nykyisen joukkoliikenteen merkitys kaupungin vetovoimatekijänä. Toimiva joukkoliikenne mahdollistaa liikkumisen sekä edistää yritysten ja oppilaitosten toimintaedellytyksiä. Joukkoliikenteen palvelutason parantaminen tukee ja edistää kestävästä yhdyskuntarakennetta, täydennysrakentamista sekä päinvastoin kestävä yhdyskuntarakenne ja täydennysrakentaminen tukevat ja edistävät joukkoliikenteen järjestämistä taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Toimiva ja monipuolinen joukkoliikenne edistää viisasta liikkumista, vähentää oman auton käyttöä sekä lisää elinympäristön viihtyisyyttä. Toimiva joukkoliikenne mahdollistaa työvoiman ja asukkaiden liikkumisen, edistää yritysten kehittymistä ja toimintaedellytyksiä. Toimivalla joukkoliikenteellä varmistetaan kaupungin huoltovarmuus kriisitilanteissa.

Joukkoliikenteen saavutettavuus sekä toimintaedellytykset paranevat entisestään uusien runkolinjojen vaikutuksesta. Asiointiliikenteen uudelleen kilpailutuksella mahdollistettiin yhtenäiset järjestämiskriteerit sekä suhteutettiin kuljetuksia kustannustehokkaasti käyttäjämäärien mukaisesti.

Joukkoliikenteen TA2027 nostaa joukkoliikenteen toimintakatetta uusien runkoliikenteiden sekä polttoaineiden hintakehityksen myötä kasvaneiden liikennöintikustannusten vuoksi.

Henkilöstövaje nostaa riskiä työkuormituksesta joukkoliikenneyksikön sisällä.

Liitteet 4739/2026 Vaikutusten ennakkoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa 13.8.2026